

บทที่ 9
ข้าวโพดหวานและหน่อไม้ฝรั่ง

9.1 ข้าวโพคหวาน (Sweet corn)

Zea mays var. *rugosa*

เป็นพืชของชาวอินเดียนแดง ข้าวโพคกลายเป็นพันธุ์มาเป็นข้าวโพคหวานใช้รับประทาน ผัก และยังใช้ผักอ่อน ปริมาณน้ำตาลในเมล็ดสูง ประเทศไทยปลูกได้ตลอดปี มีต้นกำเนิดแถบ อเมริกากลาง ไทยเราปลูกมา 20 กว่าปี เดิมมักประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคราน้ำค้าง ต่อมาผลิต พันธุ์ Supersweet DMR. ต้านทานโรคราน้ำค้าง มีความหวานจัด กรอบ ไม่ติดพัน สีเหลือง เข้ม ผักใหญ่และไม่ล้งง่ายเมื่อปลูกในที่ลมแรง พ.ศ.2522 ได้ Supersweet composit 1 DMR. ซึ่งดีกว่าและปัจจุบันก็ใช้ปรับปรุงพันธุ์เรื่อยมา ลักษณะที่สำคัญของข้าวโพคหวานคือเป็นพืช ผสมข้าม ทำให้เกิดการกลายพันธุ์ได้ตลอดเวลา กสิกรไม่สามารถจะเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง ต้องซื้อเมล็ดจากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์โดยตรงทุกปี เมื่อข้าวโพคหวานกลายพันธุ์ จะมีผลทำให้ ความหวานลดลง

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต

ข้าวโพคหวานขึ้นได้ในดินแทบทุกชนิด ความชื้นในดินนั้นจะมีผลกระทบกระเทือนกับ การออกดอกและติดฝักด้วย คือในระยะดังกล่าวดินจะต้องมีความชื้นพอเพียงอยู่เสมอ ต้องการ อุณหภูมิที่เหมาะสมกับการเติบโตคือ 15.5-24° ซ หากอุณหภูมิสูงกว่า 35° ซ จะทำให้การผสม เกสรไม่ดี มีผลทำให้เกิดเมล็ดไม่เต็มฝัก และถ้าอุณหภูมิสูงกว่า 40° ซ จะไม่ติดฝักเลย หากปลูก ไปในที่อุณหภูมิต่ำ จะใช้เวลานานกว่าจะเก็บผลผลิตเมื่อเทียบกับปลูกในที่อุณหภูมิสูงกว่า

การเตรียมดิน

สำหรับแปลงปลูกควรมีหน้าดินลึกประมาณ 18.20 ซม. หลังจากตากดินแล้ว การ ย่อยดินควรรีใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักให้มาก เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพราะข้าวโพคเป็น พืชที่ดูดธาตุอาหารสูงมาก ย่อยผิวหน้าของดินให้ละเอียดพอประมาณ ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่นิยมใส่เป็น ปุ๋ยรองพื้น คือ สูตร 16-20-0 ในอัตรา 80-100 กก./ไร่ สำหรับปุ๋ยคอกใส่อัตรา 7 ตัน/ไร่ การใส่ปุ๋ยวิทยาศาสตร์เป็นปุ๋ยรองพื้น อาจใส่ตอนหยอดเมล็ดโดยใส่ให้ห่างจากเมล็ด 3 นิ้ว

การปลูกและการดูแลรักษา นิยมปลูกเป็นแถวโดยยกร่องในแปลงปลูกเป็นสันลูกฟูก สันร่องห่างกันประมาณ 75 ซม. และระยะระหว่างหลุมห่างกัน 25 ซม. การหยอดเมล็ด ต้อง

เอาเมล็ดคลุกยากันราและกันแมลง คือ ไคเทนเอ็ม 45 1 กรัม/100 เมล็ด และยากันมดคือ ฟูราแคน เพราะเมล็ดพันธุ์มีความหวานทำให้มดและราทำลายในขณะปลูก หยอดเมล็ดหลุมละ 3 เมล็ด เมื่อข้าวโพดโตขึ้นมาประมาณ 15-20 วันให้ถอนเหลือหลุมละ 1 ต้น โดยเลือกต้นที่แข็งแรงไว้ จะได้ประมาณ 8,533 ต้น/ไร่ โดยใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 3 กก./ไร่

อีกวิธีหนึ่งจะหยอดเมล็ดหลุมละ 5 เมล็ด และเมื่องอกได้ 15-20 วัน ถอนให้เหลือหลุมละ 3 ต้น แต่ใช้ระยะ 75 x 100 ซม. จะได้ประมาณ 2,133 หลุม/ไร่ หรือ 6,399 ต้นต่อไร่ โดยใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 1.5 กก./ไร่ วิธีนี้จะให้ผักข้าวโพดโตไม่สม่ำเสมอ ดังนั้นผลผลิตจะน้อยกว่าวิธีแรก

การให้ปุ๋ย ให้ปุ๋ยยูเรียหลังจากถอนแยกแล้วประมาณ ต้นละ 3 กรัม หรือประมาณ 20-25 กก./ไร่ และถ้าใส่โปแตสเซียม ในอัตรา 30 กก./ไร่ จะทำให้ความหวานของเมล็ดข้าวโพดเพิ่มขึ้น สำหรับปุ๋ยวิทยาศาสตร์ที่ใช้ควรใช้สูตร 15-15-15 หรือ 13-13-21 ในอัตรา 50-100 กก./ไร่ โดยแบ่งใส่ 2 ครั้ง คือครั้งแรกเป็นปุ๋ยรองพื้น และครั้งที่ 2 ใส่ตามร่องข้างแถว แล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพดอายุ 21-35 วัน

การให้น้ำ ข้าวโพดหวานต้องการความชื้นในดินสูง ควรให้น้ำแบบ Furrow system เพื่อให้หน้าดินชื้นอยู่เสมอ หากขาดน้ำในระยะติดฝัก ฝักจะแคระแกร็น รากข้าวโพดจะแผ่ลงไปในดินลึกประมาณ 45-60 เซนติเมตร และแผ่ออกแนวระดับ 50-100 ซม.

การพรวนดิน ควรทำในระยะแรก เพื่อทำลายวัชพืชและเป็นการพูนโคนให้ข้าวโพดด้วย

การเก็บเกี่ยว ผลผลิตที่ดีควรได้ประมาณ 1,080 กก./ไร่ ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวพิจารณาได้ 2 วิธี คือ ตั้งแต่เริ่มออก หากในฤดูร้อนใช้เวลา 75 วัน หากฤดูหนาวประมาณ 95 วัน หรืออาจพิจารณาจากการออกไหมของฝัก โดยดูว่าเมื่อไหมออก 50% และนับไปอีก 15-23 วัน เหมาะสำหรับทานสด และถึงโรงงานทำกระป๋อง ระยะเวลาที่เก็บควรเป็นเวลาเช้า 6.00 น. และควรให้มีส่วนของลำต้นติดมาด้วย ขนย้ายโดยความระมัดระวังการเสียหายของฝัก หลังจากเก็บแล้วควรถึงมือผู้บริโภคโดยเร็วที่สุด เพราะข้าวโพดหวานจะเสื่อมคุณภาพเร็วโดยความหวานจะลดลงอย่างรวดเร็ว คือภายใน 2-3 วัน

โรคและแมลง โรคที่ทำลายมากคือ โรคราน้ำค้าง โรคใบแห้ง และโรคใบจุด ส่วนแมลงได้แก่ หนอนกระทู้ ข้าวโพด หนอนเจาะลำต้น หนอนเจาะฝัก ตั๊กแตนและมอดข้าวสาร พันธุ์ Supersweet DMR เป็นพันธุ์ต้านทานโรคราน้ำค้าง

9.2 หน่อไม้ฝรั่ง (Asparagus)

Asparagus officinalis

สำหรับเมืองไทยหน่อไม้ฝรั่งเป็นผักที่เพิ่งได้รับความสนใจ และเพาะปลูกกันอย่างแพร่หลายเมื่อไม่นานมานี้เอง สมัยก่อนเรารับประทานกันในรูปของผักกระป๋องที่ประเทศไทยสั่งเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาแพงมาก ปัจจุบันมีแหล่งปลูกหลายจังหวัด เช่น ลำปาง เชียงใหม่ และ เพชรบุรี และส่งจำหน่ายในตลาดผักสด อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับผักชนิดอื่น หน่อไม้ฝรั่งก็ยังแพงอยู่

ส่วนที่ใช้บริโภคคือ หน่ออ่อนที่เพิ่งแทงโผล่จากผิวดินขึ้นมา ประมาณ 8-10 นิ้ว นำมาใช้ผัด ต้ม นอกจากนี้ยังสามารถใช้ทำผักอุตสาหกรรมในการอัดกระป๋อง แข็งแข็งเพื่อส่งออกตลาดต่างประเทศได้ด้วย เนื่องจากหน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชที่มีอายุยืนนาน เจริญเติบโตให้หน่อต่อไปได้เรื่อยๆ จึงเหมาะสำหรับปลูกเป็นไม้ข้างรั้ว หรือพืชสวนครัวเพื่อไว้รับประทานเองด้วย

หน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชที่มีต้นกำเนิดแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ชาวกรีกรู้จักวิธีปลูกใช้เป็นอาหารมา 200 ปีก่อนคริสตกาล เมื่อลำต้นโตพื้นดินเต็มที่จะสูงประมาณ 2 เมตร มีต้นตัวผู้แยกกันกับต้นตัวเมีย หน่อของต้นตัวเมียจะมีขนาดใหญ่กว่า ดังนั้น ผลผลิตจึงสูงกว่าและต้นตัวเมียยังมีอายุยืนยาวกว่าด้วย เมล็ดพันธุ์จะเก็บได้ที่ต้นตัวเมีย ในแปลงปลูกมักพบว่าต้นตัวผู้กับต้นตัวเมียจะเป็นอัตราส่วน 1:1

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต หน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชที่ปรับตัวได้ดีกับสภาพดินฟ้าอากาศต่างๆ กัน อุณหภูมิที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตประมาณ 30-35° ซ ชอบดินร่วนและดินร่วนปนทราย หน้าดินควรลึกประมาณ 12 นิ้ว ดินต้องมีความอุดมสมบูรณ์ ความชื้นในดินสูงเพียงพอและสม่ำเสมอ สามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี ต้องการแสงแดดเต็มที่ตลอดวัน หากปลูกในดินเหนียวจะทำให้ยอดอ่อนโค้งมากกว่าดินร่วน หากอุณหภูมิสูงขึ้น พบว่าหน่อจะยึดตัวเร็วกว่าในอุณหภูมิต่ำ

การเตรียมดินและการปลูก

การเตรียมแปลงเพาะกล้า กล้าจะต้องอยู่ในแปลงเพาะนาน 4-6 เดือน ดังนั้นดินในแปลงกล้าควรอุดมสมบูรณ์ร่วนซุย และให้มีความลึกหน้าดินประมาณ 15-20 ซม. ต้องเก็บวัชพืชชอกให้หมด ควรใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยสูตร 15-15-15 ในอัตรา 5 กรัม/ตารางเมตร โดยทั่วไปแปลงกล้ามักกว้างประมาณ 1 เมตร

มักพบว่าเมล็ดหน่อไม้ฝรั่งมักมีเปอร์เซ็นต์ความงอกต่ำ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการเก็บเมล็ดพันธุ์ หากเมล็ดพันธุ์ถูกเก็บในระยะที่ผลสุกแดงเต็มที่ เปอร์เซ็นต์ความงอกจะสูงในการเพาะเมล็ด ควรนำเมล็ดพันธุ์ แช่น้ำ 3-5 วัน ในอุณหภูมิ 30-32° ซ จะเร่งการคุดน้ำ และทำให้เมล็ดงอกเร็วกว่าการโรยเมล็ดลงในแปลงเพาะโดยตรง หรืออาจแช่เมล็ดในน้ำอุ่นที่มีอุณหภูมิ 35-40° ซ ก็ได้ หลังจากนั้นเอาขึ้นผึ่งพอให้แห้งจึงเพาะในแปลงที่ชุ่มน้ำ อย่าให้แปลงเพาะแห้ง เพราะจะทำให้ไม่งอก

การเพาะควรทำร่องต้น ๆ ในแปลงเพาะระยะระหว่างร่องห่างกัน 10-15 เซนติเมตร แล้วหยอดเมล็ดลงไปในเรื่องนั้นกลบด้วยดินละเอียดแล้วเอาฟางคลุม รดน้ำ เมล็ดจะงอกภายใน 2-4 สัปดาห์ หากเป็นฤดูหนาวหรือเมล็ดไม่ได้อุ่นน้ำมาก่อน จะงอกนานถึง 6 สัปดาห์ เมื่องอกแล้วควรสังเกตถอนต้นกล้าที่ไม่สมบูรณ์ทั้งหมดทิ้งไป และทิ้งระยะกล้าให้เหลือห่างกันประมาณ 5-10 เซนติเมตร ต้องปฏิบัติดูแลกล้าอย่างดี ให้น้ำสม่ำเสมอ ตรวจโรคและแมลงอยู่ตลอดเวลา การให้ปุ๋ยฟอสฟอรัสแก่กล้า จะทำให้กล้าสมบูรณ์และให้ลำต้นใต้ดินขนาดใหญ่ เมื่อกล้ามีอายุ 4-6 เดือน จะย้ายกล้าลงปลูกในแปลงปลูก โดยทั่วไปจำนวนเมล็ดประมาณ 350-550 กรัม จะเพียงพอในพื้นที่ปลูก 1 ไร่

การเตรียมแปลงปลูก เนื่องจากหน่อไม้ฝรั่งเป็นผักที่มีอายุหลายปีและมีระบบรากลึก ควรเตรียมดินแปลงปลูกให้ดี โดยขุดไถดินให้ลึกประมาณ 25-30 เซนติเมตร ตากดินไว้ประมาณ 7-10 วัน เก็บวัชพืชชอกให้หมด ในการย่อยดินควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักที่สลายตัวดีแล้วลงไปด้วยในอัตราประมาณ 2-4 ตันต่อไร่ หากดินเป็นกรดควรใส่ปูนขาวลงไปตอนเตรียมดินนี้ด้วย

ระยะปลูกที่ใช้คือ 75 x 150 เซนติเมตร โดยใช้ต้นกล้า 1 ตันต่อ 1 หลุม การย้ายกล้าควรตัดปลายก่อนนำลงปลูกในหลุม

นอกจากวิธีปลูกโดยย้ายกล้าที่เพาะจากเมล็ดนี้แล้วยังสามารถปลูกหน่อไม้ฝรั่งได้อีกคือ โดยวิธีแยกหน่อและการปลูกด้วยลำต้นใต้ดิน (Crown)

การปลูกโดยวิธีแยกหน่อนั้น เป็นการแยกเอาต้นที่โตแล้วไปปลูกซึ่งไม่ค่อยนิยมทำกันนัก ส่วนการปลูกด้วย Crown นั้น นิยมทำกันมาก และจะทำต่อเมื่อต้นหน่อไม้ฝรั่งต้นเก่าแก่แล้วจะโทรมลง ผลผลิตลดลง ซึ่งมักจะเป็นเช่นนี้ เมื่อต้นหน่อไม้ฝรั่งนั้นอายุ 3-4 ปี จะขุดคุ้ยลำต้นใต้ดินและเลือกเอาต้นที่สมบูรณ์ไม่สืบเอาไปปลูก วิธีนี้จะทำให้ได้หน่อเร็วกว่าวิธีย้ายกล้า

พันธุ์ที่ใช้ปลูก เท่าที่ปลูกกันอยู่ทุกวันนี้ใช้พันธุ์ Marry Washington ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ต้านทานต่อโรค rust นอกนี้ยังมีพันธุ์ Martha Washington ซึ่งแม้ว่าจะต้านทานต่อโรค rust ได้ดีกว่าแต่ลักษณะอื่นๆ ไม่ดีจึงไม่ค่อยนิยมพันธุ์ California 500 เป็นพันธุ์ใหม่ให้หน่อ (Spear) ที่มีขนาดสม่ำเสมอ พันธุ์ Minnesota 4 - way Cross เป็นพันธุ์ลูกผสมที่จะให้ผลผลิตดีมาก

การปฏิบัติดูแลรักษาในแปลงปลูก การให้น้ำ แม้ว่าหน่อไม้ฝรั่งเป็นพืชผักที่สามารถทนทานต่อสภาพแห้งแล้งได้ดีพอสมควร แต่ผลผลิตจะมีคุณภาพดีนั้น ย่อมต้องให้น้ำสม่ำเสมอ แต่ไม่ให้น้ำขัง ในแปลงกล้ำมักให้น้ำระบบฝอย ส่วนในแปลงปลูกนิยมให้น้ำแบบเข้าร่อง (Furrow System) ในระยะสัปดาห์ละครั้ง ในช่วงเก็บหน่อควรระวังให้น้ำอย่าให้ขาดได้ น้ำเพียงพอจะช่วยให้หน่ออวบและกรอบ

1. การกำจัดวัชพืช ควรทำตลอดการปลูก ควรใช้การกำจัดโดยมือ เพราะการไย่กำจัดวัชพืช จะมีผลกระทบกระเทือนต่อคุณภาพของหน่อ และปริมาณของผลผลิต เนื่องจากพบว่ายาปราบวัชพืชบางชนิด จะทำให้หน่อไม้ฝรั่งมีเสี้ยนหรือการโผล่ของหน่อล่าช้าผิดปกติ

2. การพูนโคน มีจุดประสงค์เพื่อให้หน่อใหญ่ขึ้น เนื่องจาก จะทำให้ลำต้นใต้ดินใหญ่ขึ้น จะทำการพูนโคนในระยะต่างๆ ของการเจริญเติบโตดังนี้

อายุของหน่อไม้ฝรั่งได้ 1 เดือน	จะพูนโคนสูง 6-7 เซนติเมตร
อายุได้ 3 "	จะพูนโคนสูง 10-12 "
อายุได้ 7 เดือน-1 ปี	จะพูนโคนสูง 15-16 "
อายุได้มากกว่า 1 ปีขึ้นไป	จะพูนโคนสูง 20 "

ที่ต้องพูนโคนสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากว่าลำต้นใต้ดิน (crown) จะใหญ่ขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น

3. การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยสูตร 15-15-15 นั้น ควรใส่เป็นปุ๋ยรองพื้นในอัตรา 50-100 กก./ไร่ และหลังจากปลูกควรรี้อปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือ 15-10-15 ในอัตรา 180-200 กก./ไร่ ในระหว่างการเก็บเกี่ยวผลผลิตควรเพิ่มปุ๋ย N และ K ในอัตรา 15-18 กก./ไร่ เค็อนละครึ่ง โดยใส่ระหว่างแถวจะเหมาะสม สำหรับการปลูกที่มีการให้น้ำแบบเข้าร่องและให้ปุ๋ยแบบหว่าน จะเหมาะสมกับการให้น้ำแบบฝอย

4. การตัดต้นแม่ สำหรับในประเทศไทย ต้นหน่อไม้ฝรั่งไม่มีการพักตัวจะเจริญไปเรื่อยๆ หากได้รับน้ำและปุ๋ยเพียงพอ หากปล่อยให้ต้นหน่อไม้ฝรั่งเหนือดินมากเกินไป จะทำให้ใช้อาหารมาก ซึ่งหน่อจะมีขนาดเล็กลง จึงต้องตัดจำนวนต้นออกเสียบ้าง ในทางตรงกันข้าม หากตัดต้นเหนือดินออกมากเกินไป จะทำให้ขาดประสิทธิภาพในการสร้างอาหาร จะทำให้ลำต้นใต้ดินแคระแกร็น ผลที่สุดหน่อจะเล็กเช่นกัน โดยทั่วไปมักนิยมตัดไว้ให้เหลือประมาณ 3-4 ต้นต่อกอ และคอยตัดแต่งทุกๆ 3-4 เดือน โดยเลือกตัดต้นที่โทรมทิ้งไป แล้วเลี้ยงต้นแม่ใหม่ขึ้นมาแทน

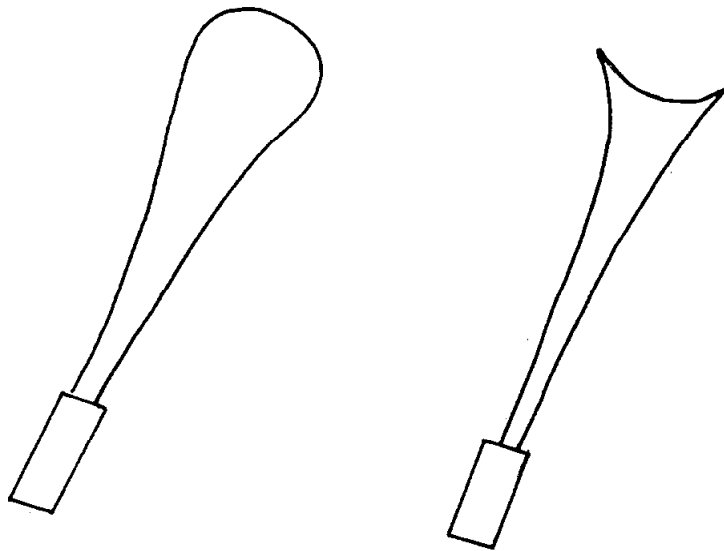
ชาวสวนที่ปลูกหน่อไม้ฝรั่งแถวหุบกระพง มักจะเลี้ยงต้นแม่ไว้เพียง 1 ต้นต่อกอเท่านั้น และจะเก็บหน่อในฤดูฝนตลอด 3 เดือน หน่อที่ได้จะลีบเล็กและยาว ซึ่งไม่เป็นที่ต้องการของตลาด การปลูกในต่างประเทศ จะไม่มีต้นแม่เหนือดิน จะทิ้งไว้แต่กอและจะเก็บหน่อที่โผล่ขึ้นมา

การเก็บหน่อ ในประเทศไทยหลังจากปลูกลงในแปลงได้ประมาณ 6-12 เดือน จะเริ่มเก็บหน่อได้และจะเก็บในฤดูฝน เพราะในฤดูนี้หน่อไม้ฝรั่งเจริญเติบโตได้ดี ส่วนในฤดูแล้งและฤดูหนาวมักจะเจริญเติบโตไม่ดี ในต่างประเทศต้องใช้เวลารั้งถึง 2 ปีหลังจากปลูกจึงเริ่มเก็บหน่อได้ ในบริเวณที่มีอากาศเย็นนั้น สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิต 1,200 กก./ไร่ ในฤดูฝนประมาณเดือนมิถุนายนและผลผลิตจะลดลงเหลือประมาณ 310 กก./ไร่ ในเดือนกรกฎาคม นอกเหนือนี้แล้วผลผลิตจะน้อยมาก ทั้งนี้ใช้ระยะปลูก 1 x 5 เมตร

การเก็บหน่อ ควรเก็บตอนเช้าตรู่ หน่อของหน่อไม้ฝรั่งนั้นสามารถเก็บได้ 2 ชนิด คือ หน่อที่แทงทะลุผิวดินขึ้นมา พวกนี้จะมีสีเขียวแล้วเก็บเอาหน่ออ่อนนี้ไป ส่วนอีกพวกหนึ่งเป็น

พวกที่แทงหน่อแล้วทำการพูนดินกลบหน่อไว้ เมื่อซุกหน้าหน่อจะเป็นสีขาว เพราะไม่โดนแสง พวกนี้เหมาะสำหรับเก็บเกี่ยวไปทำอุตสาหกรรมทำหน่อไม้กระป๋อง การเก็บหน่อทั้งเขียวมักจะทำตอนเช้า แดดไม่จัดหรือตอนเย็นแดดอ่อนแล้วแต่ตอนเช้าจะได้หน่อสดกว่าเพราะอวบน้ำ รสชาติจะดีกว่า สำหรับหน่อขาวนั้นควรจะต้องเก็บตอนตี 4 หรือตี 5 ก่อนพระอาทิตย์ขึ้น เพราะถ้าได้รับแสงหน่อจะเป็นสีเขียวและมีเสี้ยน

วิธีการเก็บ สำหรับหน่อขาวเมื่อทำการกลบหน่อไว้และเมื่อมีหน่อยาว 5-6 เซนติเมตร วันต่อมาจะมาเก็บ ควรปลุกในดินร่วนปนทราย จะเก็บได้ง่าย หน่อพวกนี้จะอวบใหญ่กว่าพวกหน่อเขียว ใช้มีดคมๆ แซะดิน ตัดหน่อเหนือลำต้นใต้ดิน (crown) ประมาณ 2-3 เซนติเมตร และพยายามระมัดระวังมิให้โคนหน่ออื่น ๆ ที่ยังเล็ก ๆ อยู่ มีดที่ใช้ต้องคมและเป็นมีดสำหรับตัดหน่อไม้ฝรั่งโดยเฉพาะ

รูปแสดงมีดตัดหน่อไม้ฝรั่ง

ในหน่อเขียว ถ้าตัดส่งตลาดสดมักตัดให้ชิดโคน ซึ่งเป็นบริเวณที่เป็นสีขาวขึ้นมาด้วย แม้ว่าส่วนนี้จะเสี้ยนรับประทานไม่ได้ แต่เพื่อให้แลดูสวยงามและง่ายต่อการจับถือจึงตัดให้ชิดมาด้วย โดยทั่วไปหน่อที่เก็บได้ต้องมีความยาว 7-9 นิ้ว จากพื้นดิน การเก็บเกี่ยวอาจใช้มีดธรรมดาๆ ตัดก็ได้ แต่ต้องควรระมัดระวังมิให้กระทบกระเทือนมากเช่นเดียวกัน

โดยเฉลี่ยผลผลิตในฤดูฝนจะได้ประมาณ 3.5 กก./ไร่/วัน ปลายๆ ฤดูฝนก็ได้เฉลี่ยประมาณ 2.5 กก./ไร่/วัน โดยที่ 1 กก. จะมีหน่อประมาณ 50 หน่อ

หลังจากตัดแล้ว ควรล้างทำความสะอาด และตัดขนาดหน่อ การล้างควรล้างเฉพาะ โคนหน่อโดยการจุ่มลงในน้ำเย็น อย่าให้น้ำโคนปลายหน่อ จะทำให้เน่า เสียหายได้ง่าย เมื่อตัดขนาดแล้วควรวางเรียงทางตั้งให้เป็นระเบียบ ขนาดที่ต้องการของตลาดคือ มีความยาว 10-15 ซม. และเส้นผ่าศูนย์กลางของหน่อประมาณ 1.0-1.5 ซม. ในนอกฤดูกาลขนาดจะเล็กลงกว่านี้ เมื่อวางให้เป็นระเบียบแล้ว จะมัดส่วนโคนโดยเชือก ให้ส่วนโคนเสมอกัน โดยทั่วไปมัดละ 1/2-1 กก. แล้วบรรจุใส่ถุงพลาสติกอีกทีหนึ่ง แล้วบรรจุลงลังเพื่อส่งตลาดต่อไป

รูปที่ 64 แสดงขนาดของหน่อไม้ฝรั่งในขณะที่ยังเก็บเกี่ยวได้

การเก็บรักษา หากเก็บรักษาในระยะสั้น มักแช่โคนมัดลงในถาดที่มีน้ำเล็กน้อย หรืออาจใช้น้ำเย็นพรมไปบนหน่อบ้าง เพื่อลดการคายน้ำ ถ้าต้องการเก็บไว้นานๆ ควรเก็บในตู้เย็น หรือเก็บในที่อุณหภูมิ 2° ซ จะเก็บได้นานถึง 3 สัปดาห์ อย่างไรก็ตามหากเก็บที่อุณหภูมิ 0° ซ จะทำให้คุณภาพเสียไป

การกำจัดโรคและแมลง พบว่าไม่ค่อยมีโรคและแมลงทำลายหน่อไม้ฝรั่งมากนัก
โรคที่พบบ่อยคือ โรคสนิม (rust) เกิดจากเชื้อรา *Puccinia asparagi* ป้องกันโดยใช้
Sulfer dust หรือใช้พันธุ์ต้านทานโรค

แมลงที่พบเข้าทำลายคือ Beetle ป้องกันโดยใช้ยาฉีดพวก Malathion หรือ Sevin
สำหรับไวรัสพบบ้างเป็นบางครั้งเล็กน้อย